

Експерти попереджають, що запропоновані трудові реформи, консультації щодо яких проводило Міністерство закордонних справ Великобританії, можуть скоротити трудові права українців.

Великобританія підтримує дерегуляцію трудових прав в Україні, повідомив сьогодні OpenDemocracy.

Документи, отримані OpenDemocracy, свідчать про те, що Міністерство закордонних справ Великобританії консулює Міністерство економіки України з питань просування нового трудового законодавства, яке, як попереджають експерти, може скоротити трудові права українців.

З вересня 2020 року Великобританія фінансує проект із підтримки українському міністерству у «трансформації» трудового законодавства країни.

Комунікаційний план на 2021 рік, підготовлений міжнародною консалтинговою компанією з питань розвитку, з логотипом Посольства Великобританії у Києві, рекомендує українському міністерству «наголошувати», що лібералізація трудового законодавства принесе «позитивні результати» для українських трудящих.

Комунікаційна стратегія, опублікована Європейською федерацією профспілок громадського обслуговування (ЄФПОО), включає огляд ЗМІ та провідних коментаторів лібералізації трудового законодавства, з якого випливає, що запропонована реформа не користується популярністю в українській громадськості.

Для просування переваг лібералізації стратегія пропонує Міністерству «зробити свої повідомлення для громадськості більш простими та емоційними» та заохочувати за допомогою зустрічей поза протоколом прихильників позаурядових кіл, щоб вони більш «емоційно» переконували громадськість у необхідності лібералізації.

«Велика Британія фактично намагається підірвати зусилля Міжнародної організації праці та Європейської комісії», – заявила ЄФПОО, яка стверджує, що Великобританія «фінансує пропаганду», щоб «створити клімат», ворожий до українських профспілок.

Міністерство закордонних справ Великої Британії не відреагувало на прохання прокоментувати ситуацію.

У січні 2020 року український уряд здійснив різкий розворот у бік лібералізації трудового законодавства та позбавлення профспілок їх власності та прав після того, як у суспільстві почалися протести.

Наразі уряд представив два нові законопроекти – 5388 та 5371 – які спрямовані на часткову лібералізацію трудового законодавства.

Оскільки в Україні, за офіційними оцінками, понад три мільйони людей працюють неофіційно, уряд стверджує, що спрощення процедури працевлаштування стимулюватиме роботодавців наймати працівників офіційно, залучати іноземних інвесторів та створювати більш гнучкі умови для ведення бізнесу.

Зокрема, уряд прагне спростити процедури найму та звільнення, запровадити індивідуальні трудові договори як основну основу трудових відносин – замість колективних угод та чинного Трудового кодексу – та надати роботодавцям більше повноважень щодо зміни умов праці.

«Надмірне регулювання офіційних трудових відносин нерідко призводить до того,

що значна частина їх залишається в тіні».

Світлана Глущенко – заступник Міністра економіки України

Такі заходи, за словами заступника Міністра економіки Світлани Глущенко у вересні, дозволять «гарантувати чесні правила на ринку праці, досягти балансу інтересів працівників та роботодавців, стимулювати бізнес».

«Надмірне регулювання офіційних трудових відносин нерідко призводить до того, що значна частина їх залишається в тіні», – сказала Глущенко після ухвалення законопроекту 5388 у першому читанні в Парламенті. Міністерство економіки не відреагувало на прохання прокоментувати ситуацію.

Але критики, включаючи профспілки країни та Міжнародну організацію праці, яка є агенцією ООН, стурбовані тим, що у разі ухвалення зазначені закони можуть серйозно урізати права трудящих та не стимулюватимуть підприємства офіційно працевлаштовувати своїх працівників.

«Причина, через яку українські роботодавці офіційно не працевлаштовують людей, полягає не у формальності або гнучкості. Це економія грошей та податків», – сказав OpenDemocracy голова Профспілки будівельників України та заступник Голови Федерації профспілок України (ФПУ) Василь Андреев.

Андреев зазначив, що якщо законопроект 5388, який пройшов перше читання у Парламенті у вересні, був «своєрідною плавною спробою звузити повноваження профспілок», то законопроект 5371 може поставити «70-80% працівників повністю поза українським трудовим законодавством – у тому числі профспілки, норми робітника часу, ставки заробітної плати, а також здорові та безпечні умови праці».

Юрист української громадської організації захисту прав трудящих «Трудові ініціативи» Георгій Сандул заявив, що законопроект «абсолютно нелогічний в умовах України і не принесе користі ні трудящим, ні бізнесу».

«Навіть українські підприємці не виступають за спрощення процедури найму та звільнення», – підкреслив він.

Сандул назвав обґрунтування лібералізації – залучення людей до офіційної зайнятості – «поганим аргументом», наголосивши, що після того, як у 2016 році український уряд суттєво знизив розмір соціального внеску роботодавців, жодних доказів суттєвого збільшення кількості офіційно працевлаштованих немає.

«Ці законопроекти підривають основи трудових гарантій, які існують в Україні», – заявив він.

До чого призведуть законопроекти?

Відповідно до законопроектів 5371 та 5388, трудові відносини все більше визначатимуться індивідуальними договорами, а роботодавці та працівники вестимуть переговори про оплату та умови праці як рівноправні сторони.

Роль профспілок у регулюванні відносин між керівництвом та працівниками буде фактично зменшена, включаючи скасування положення про те, що для звільнення працівника керівництву необхідно отримати схвалення профспілок.

Законопроекти також запроваджують положення, подібні до договорів «погодинного найму», тобто перехід від фіксованої щомісячної заробітної плати за фіксований час до оплати за роботу на вимогу.

Спільний проект Європейського Союзу та Міжнародної організації праці «На шляху до безпечної, здорової та задекларованої праці в Україні» викликав критику та рекомендації щодо цих законопроектів та тенденції лібералізації праці в Україні загалом.

Так, наприклад, щодо законопроекту 5371 проект ЄС-МОТ стверджує, що його положення про «паралельний та менш захисний режим» для працівників малих та середніх підприємств «виключають значну частину української робочої сили» з Трудового кодексу.

З введенням «працевлаштування за бажанням» та можливості для роботодавців вносити односторонні зміни до «суттєвих умов» індивідуальних трудових договорів, проект 5371 також «порушує міжнародні трудові стандарти» та суперечить «загальним принципам європейського права та практики».

Проект ЄС-МОТ також критикує тенденцію України до лібералізації трудових відносин за те, що вона «заснована на невірних і упереджених припущеннях», включаючи ідею про те, що «роботодавці та працівники мають однакову переговорну силу», і тому «немає необхідності у соціальному діалозі», колективних переговорах та консультаціях представників роботодавців або працівників» у реформованому робочому просторі.

Це, на думку проекту, суперечить директивам ЄС із трудового права, положенням щодо захисту праці Угоди про асоціацію між Україною та ЄС, а також конвенціям МОП, включаючи основну конвенцію про право на організацію.

З вересня 2020 року Міністерство закордонних справ фінансує проект «Трансформація трудових відносин в Україні», щоб допомогти «розробити правові та практичні інструменти та стратегії» для «інклюзивного реформування Трудового кодексу та суміжного законодавства», як частини ширшого пакету підтримки військових, реформ та громадянського суспільства в країні.

Згідно з загальнодоступними документами Міністерства закордонних справ, фінансування Великобританією дерегуляції трудових відносин в Україні здійснюється через Фонд належного управління Міністерства закордонних справ, який підтримує лібералізацію, верховенство закону, незалежні ЗМІ та боротьбу з корупцією у Східній Європі та на Західних Балканах.

Разом з тим зазначається, що комунікаційний план реалізується за підтримки Фонду Міністерства закордонних справ потужністю у 150 млн фунтів стерлінгів UK Aid Direct,

керують ним британські консультанти з розвитку фірми Mannion Daniels, а розроблений він був глобальною консалтинговою компанією з розвитку та досліджень Abt Associates.

Abt Associates не відреагувала на прохання прокоментувати ситуацію.

UK Aid Direct заявляє, що «підтримує малі та середні організації громадянського суспільства» з метою «досягнення сталого скорочення бідності».

У рамках цих зусиль UK Aid також «фінансує організації, які прагнуть збільшити та диверсифікувати доходи бідних спільнот у країнах, що розвиваються, а також виступають за вільні та справедливі умови праці».

OpenDemocracy запитала UK Aid, яким чином дерегуляція трудового законодавства України сприятиме «вільним і справедливим умовам праці» в країні, але відповіді не отримала.

«Що заважає українському бізнесу та економіці розвиватися? Насамперед, корупція, неререформовані суди, важке та складне оподаткування, проблеми з інфраструктурою».

Павло Прудніков,

заступник голови Профспілки працівників атомної енергетики та промисловості України

З 2000-х років українські уряди, які змінювали один одного, намагалися змінити трудове законодавство, часто стикаючись із серйозним спротивом з боку профспілок країни.

На думку авторів законопроекту 5388, «складні та недостатньо чіткі процедури, які вимагають часу і залишаються виключно формальними, є своєрідним «стоп-сигналом» для роботодавця, який хоче найняти працівника».

Разом із тягарем кадрових документів, на думку авторів, чинне законодавство є «серйозною перешкодою для ведення трудових відносин відповідно до закону, яка нерідко лякає навіть тих роботодавців, які працюють за законом».

У комунікаційному плані зазначається, що «нелегальна зайнятість» в Україні досягла «катастрофічних масштабів».

«Співвідношення офіційно та неформально працевлаштованих складає 1 до 2. Трудові права не менше 10 млн. українців не захищені законом», – йдеться у повідомленні.

Томас Роулі , 10 листопада 2021 року

Джерело: https://bit.ly/307uusF_h

За матеріалами сайту ФПУ www.fpsu.org.ua